

Rapport

De Toegankelijkheid van Speeltuinen en Speelpleinen in Lier & Koningshooikt

JONGCD&V Lier-Koningshooikt

September-oktober 2018

INLEIDING	3
DE SPEELPLEINTJES	6
1. Jungelhoeff.....	6
2. Stadspark.....	8
3. Herderin	10
4. Herder	11
5. Pettendonk.....	12
6. Sion.....	13
7. Den Oever	14
8. Belfort	15
9. Bogerse Velden	17
10. Kozak	18
11. Koala.....	19
12. Tramweg	20
13. Mechelpoort	21
14. Acacia	22
15. Waterschrans	23
16. Zevenbergen	25
17. Mini-mierennest	26
18. Den Tarwe	27
19. Koningsbos	29
20. Lijster.....	31
CONCLUSIE	32
AANBEVELINGEN	33
Voor kinderen die in een rolstoel zitten of moeilijk te been zijn	33
Voor kinderen met een visuele beperking	33
Voor kinderen met een auditieve beperking.....	34
Voor kinderen met een verstandelijke beperking.....	34
Algemene tips voor toegankelijke speelruimtes.....	34

INLEIDING

In het **voorjaar van 2018** lanceerde de stad het **'Buitenspeelplan'**, een interactieve kaart van Lier en Koningshooikt waarop kinderen en hun ouders alle speeltuinen, wijkspeelpleintjes, groene vlaktes, sportterreinen en speelbossen kunnen terugvinden. Een meerwaarde is dat de kaart in een leuke lay-out gestoken is die maakt dat kinderen er zelf nog heel wat extra aantekeningen op kunnen maken, zoals hun eigen huis, de weg naar school of naar een vriendje...

Lier en Koningshooikt tellen samen **21 wijkspeelpleintjes en twee avontuurlijke speelruimten**, aan het stadspark en op de Dunglehoeffsite. We focussen op deze locaties omdat we met dit rapport willen bekijken hoe toegankelijk de speeltoestellen zijn in onze stad. De overige speelruimten en -bossen nemen we in dit rapport dus niet mee, wegens een gebrek aan speeltoestellen. Van de 21 wijkspeelpleintjes zijn er overigens ook drie waar we enkel ruimte voor balsporten – en dus geen speeltoestellen – aantreffen en die we bijgevolg evenmin meegenomen hebben in dit rapport. **We beperken ons dus tot twintig locaties.**

Elk van deze plekken hebben we bezocht. En hoewel ze allemaal in de huidige legislatuur vernieuwd werden, zien we **ook gemiste kansen op het vlak van de toegankelijkheid voor kinderen met een beperking**. Ook zij hebben volgens het Kinderrechtenverdrag *"het recht te spelen, te rusten en zich te ontspannen"*.

In dit rapport hebben **alle speelpleintjes een score¹ gekregen op toegankelijkheid voor kinderen met een beperking**. Het gaat dan zowel om kinderen in een rolstoel of die moeilijk te been zijn, als om kinderen met een auditieve, visuele of verstandelijke beperking. Rolstoeltoegankelijkheid is de fysiek meest aanwezige beperking en het makkelijkst te onderzoeken, maar op het einde van dit rapport komen we ook met aanbevelingen die van toepassing zijn op toegankelijkheid in de ruimere zin van het woord.

De speelpleintjes kregen een **kleurencode**, afhankelijk van hun toegankelijkheid. Daarnaast zijn voor elk speelpleintje aanbevelingen gedaan om het speelplezier van kinderen met een beperking te verhogen.

¹ Bronnen:

- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (Gelijke Kansen in Vlaanderen & Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid), *Toegankelijkheid van speeltuinen*. Geraadpleegd op 9 september 2018 via https://www.inter.vlaanderen/sites/default/files/Wenkenblad_toegankelijkheid_speeltuinen.pdf
- Vandervelde Sien (2017), *Kinderen met een mentale beperking op het speelplein. Maatregelen die organisatoren van een vakantiespeelplein (kunnen) nemen om hen optimaal te laten deelnemen* (masterproef). Geraadpleegd via <http://www.vub.ac.be/sites/vub/files/masterproefwvsienvandervelde.pdf>
- Ornelis Delphine (2015), *Speeltuin voor allen. Een theoretische benadering van hoe een speeltuin toegankelijk kan ingericht worden* (bachelorscriptie). Geraadpleegd via <https://www.scriptieprijs.be/scriptie/2015/speeltuin-voor-allen-een-theoretische-benaderingvan-hoe-een-speeltuin-toegankelijk>
- Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind, *Speeltuinenbewijzer*. Geraadpleegd op 9 september 2018 via <http://www.speeltuinenbewijzer.nl/>
- Grote dank ook aan Sien Vandervelde, jarenlang begeleider bij Akabe Funk Waregem, voor inspiratie en advies.

Er wordt **bij de codering met de volgende aspecten rekening gehouden:**

- De toegankelijkheid van de locatie
 - Gras, helling, geen pad: 0 punten
 - Gras, geen pad: 1 punt
 - Gras, helling, pad: 2 punten
 - Gras, pad: 3 punten
 - Slecht pad: 4 punten
 - Pad: 5 punten

- De ondergrond van het speelplein
 - Zand: 0 punten
 - Gras met slechte ondergrond: 1 punt
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippers: 3 punten
 - Kunstgras: 4 punten
 - Rubberen matten: 5 punten

- De toegankelijkheid van de toestellen
 - Niet toegankelijk: 0 punten
 - Moeilijk toegankelijk: 1-2 punten
 - Makkelijk toegankelijk: 3-4 punten
 - Toegankelijk: 5 punten

- De mogelijkheid om toestellen aan te passen – de nood aan nieuwe toestellen
 - Nieuw toestel: 0 punten
 - Zware aanpassing: 1-2 punten
 - Lichte aanpassing: 3-4 punten
 - Geen aanpassing nodig: 5 punten

- De omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: +1 punt
 - Gebruik van braille: +1 punt
 - Gebruik van contrasterende kleuren: +1 punt
 - Rustpunten: +1 punt
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: +1 punt

In totaal kan een speellocatie op basis van bovenvermelde aspecten **maximum 25 punten verdienen**. Die punten zijn verbonden aan een kleurencode:

- DONKERGROEN (21-25 punten): het speelpleintje is toegankelijk.
- LICHTGROEN (16-20 punten): het speelpleintje is toegankelijk, mits kleine aanpassingen.
- GEEL (11-15 punten): er zijn aanpassingen nodig om het speelplein toegankelijk te maken, maar het gaat de goede kant op.
- ORANJE (6-10 punten): het speelpleintje is niet toegankelijk, maar de toestellen kunnen wel, mits lichte veranderingen, toegankelijk worden.
- ROOD (0-5 punten): het speelpleintje is niet toegankelijk en het is ook zeer moeilijk om de bestaande toestellen aan te passen. Nieuwe toestellen zijn aan de orde.

DE SPEELPLEINTJES

1. Jungelhoeff

Aanwezige toestellen:

- Dubbele schommel
- Houtconstructies om te klimmen (2)
- Kabelbaan
- Speeltoren met glijbaan

Quotering

- Plaats
 - Gras, pad: **3 punten**
- Ondergrond
 - Gras met slechte ondergrond: 1 punt
 - Houtsnippers: 3 punten
 - Rubberen matten: 5 punten
 - ⇒ **3 punten**
- Toestellen
 - Dubbele schommel: zeer toegankelijk
 - Houtconstructie om te klimmen (2): moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel, maar ook voor kinderen met een visuele beperking, door gebrek aan kleuren.
 - Kabelbaan: eveneens moeilijk toegankelijk, vooral voor kinderen met een fysieke beperking.
 - Speeltoren: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel, maar ook voor kinderen met een visuele beperking, door gebrek aan kleuren.
 - ⇒ **3 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid:
 - Dubbele schommel: geen aanpassing nodig.
 - Houtconstructie om te klimmen (2): dit kan voor kinderen met een visuele beperking toegankelijker gemaakt worden met een likje verf.
 - Kabelbaan: dit kan voor kinderen met een visuele beperking toegankelijker gemaakt worden met een likje verf.
 - Speeltoren: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is ook hier een likje verf nodig.
 - ⇒ **3,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **0,5 punten** (Dit is beperkt tot de dubbele schommel.)
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 15 punten

2. Stadspark

Aanwezige toestellen:

- Schommels: nestschommel + individuele schommels
- Klein klimtoestel
- Speeltoren met glijbanen (2) + een klein exemplaar
- Speeltoren met klimelementen
- Wip voor vier
- Loopbrug
- Zandbank met klimweb
- Balanceerelementen

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Zand: **0 punten**
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
 - ⇒ **1 punt**
- Toestellen
 - Nestschommel: zeer toegankelijk
 - Schommels: makkelijk toegankelijk
 - Loopbrug: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel, maar ook voor kinderen met een visuele beperking geen evidentie.
 - Klein klimtoestel: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel, maar ook voor kinderen met een visuele beperking is aanpassing nodig.
 - Speeltoren met glijbanen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Kleine speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Schommels: zeer toegankelijk
 - Wip voor vier: makkelijk toegankelijk
 - Zandbank met klimweb: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Speeltoren met klimelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel, wel enigszins haalbaar voor kinderen die moeizaam lopen omwille van de leuning, voldoende touwen om vast te houden...
 - Balanceerelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **3 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Nestschommel: geen aanpassing nodig
 - Schommels: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren, al bieden de andere schommels zeker soelaas hier.
 - Loopbrug: voor kinderen met een visuele beperking is enige (kleur)markering van bijvoorbeeld de tussenbalken wenselijk.
 - Klein klimtoestel: voor kinderen met een visuele beperking kunnen hoogteverschillen in het loopvlak best duidelijk gemaakt worden met contrasterende kleuren.
 - Speeltoren met glijbanen: de laagste glijbaan kan verbreed worden, zodat eventueel een begeleider mee kan en deze glijbaan ook voor kinderen in een rolstoel toegankelijk is.
 - Speeltoren met glijbaan: hier zouden zware aanpassingen nodig zijn om kinderen in een rolstoel toegang tot te verlenen. Er zijn veel klimelementen aanwezig en de glijbaan is te hoog om te bereiken met een hellend vlak of via een begeleider.
 - Kleine speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een likje verf nodig.
 - Schommels: geen aanpassing nodig
 - Wip voor vier: dit toestel kan toegankelijker gemaakt worden met een voetsteun, een rubberen band in de grond om de landing te verzachten en een breder zitje achteraan, opdat ook een begeleider mee kan. Ook een likje verf is aangewezen.
 - Zandbank met klimweb: dit kan voor kinderen met een visuele beperking toegankelijker gemaakt worden met een likje verf. Voor kinderen in een rolstoel kan een pad voorzien worden, zodat zij tot aan de zandbank kunnen rijden.
 - Speeltoren met klimelementen: dit is moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel. Voor kinderen die moeizaam lopen kan misschien nog meer geïnvesteerd worden in grijpelementen.
 - Balanceerelementen: dit kan voor kinderen met een visuele beperking toegankelijker gemaakt worden met een likje verf om bijvoorbeeld de verschillende hoogtes van de balken aan te duiden.
- ⇒ **3,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 16,5 punten

3. Herderin

Aanwezige toestellen:

- Dubbele schommel
- Twee veerdieren

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**

- Ondergrond
 - Gras met slechte ondergrond: **1 punt**
 - Houtsnippen: **3 punten**
 - ⇒ **2 punten**

- Toestellen
 - Dubbele schommel: makkelijk toegankelijk
 - Twee veerdieren: makkelijk toegankelijk
 - ⇒ **4 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Dubbele schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Twee veerdieren: mogelijkheid om een rugsteun te voorzien.
 - ⇒ **4 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 19 punten

4. Herder

Aanwezige toestellen:

- Wip voor twee
- Speeltoren met glijbaan

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Houtsnippen: **3 punten**
- Toestellen
 - Wip voor twee: makkelijk toegankelijk
 - Speeltoren: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
⇒ **3 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Wip voor twee: dit toestel kan toegankelijker gemaakt worden met een voetsteun en een rugleuning.
 - Speeltoren: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
⇒ **3 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+0,5 punten** (afgesloten)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 17,5 punten

5. Pettendonk

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met glijbaan
- Veerdier

Quotering:

- Plaats
 - Gras, pad: **3 punten**
- Ondergrond
 - Houtsnippers: **3 punten**
- Toestellen
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Veerdier: toegankelijk
 - ⇒ **3,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
 - Veerdier: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - ⇒ **3 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 16,5 punten

6. Sion

Aanwezige toestellen:

- Schommel + kinderschommel
- Speeltoren met glijbaan

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met slechte ondergrond: **1 punt**
 - Houtsnipper: **3 punten**
 - ⇒ **2 punten**
- Toestellen
 - Schommel + kinderschommel: toegankelijk
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **3,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Schommel + kinderschommel: geen aanpassing nodig
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, om de glijbaan toegankelijk te maken.
 - ⇒ **4 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 17,5 punten

7. Den Oever

Aanwezige toestellen:

- Draaiend klimrek
- Ooievaarsnest op veer
- Speeltoestel met klimelementen
- Wip voor vier

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Houtsnippen: **3 punten**
- Toestellen
 - Draaiend klimrek: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Ooievaarsnest op veer: toegankelijk
 - Speeltoestel met klimelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Wip voor vier: makkelijk toegankelijk
 - ⇒ **3 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Draaiend klimrek: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Ooievaarsnest op veer: geen aanpassing nodig
 - Speeltoestel met klimelementen: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Wip voor vier: dit toestel kan toegankelijker gemaakt worden met een voetsteun en een breder zitje achteraan, opdat ook een begeleider mee kan.
 - ⇒ **2 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 17 punten

8. Belfort

Aanwezige toestellen:

- Supernova
- Dubbele schommel
- Speeltoren met glijbaan
- Twee zittoestellen
 - Vortex
 - Gravity Bowl
- Een spinner
- Een evenwichtstoestel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
 - Houtsnippen: **3 punten**
 - ⇒ **2,5 punten**
- Toestellen
 - Supernova: niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Dubbele schommel: makkelijk toegankelijk
 - Speeltoren met glijbaan: niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Twee draaitoestellen
 - ❖ Vortex: makkelijk toegankelijk
 - ❖ Gravity Bowl: makkelijk toegankelijk
 - Een spinner: niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Een evenwichtstoestel: op zich makkelijk toegankelijk, maar voor kinderen in een rolstoel niet te gebruiken waarvoor het dient.
 - ⇒ **1,5 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Supernova: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Dubbele schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Speeltoren met glijbaan: hier zouden zware aanpassingen nodig zijn om kinderen in een rolstoel toegang tot te verlenen. De glijbaan is te hoog om te bereiken met een hellend vlak of via een begeleider. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een likje verf nodig.
 - Twee zittoestellen
 - ❖ Vortex: mogelijkheid om een stoeltje/grijp- of steunelementen te voorzien.
 - ❖ Gravity Bowl: geen aanpassing nodig
 - Een spinner: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Een evenwichtstoestel: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
⇒ **1,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **0,5 punten** (afgesloten)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 14 punten

9. Bogerse Velden

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met klimelementen (2)
- Twee veerdieren
- Draaitoestel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
 - Houtsnippers: **3 punten**
 - ⇒ **2,5 punten**
- Toestellen
 - Speeltoren met klimelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Speeltoren met klimelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Twee veerdieren: toegankelijk
 - Draaitoestel: niet toegankelijk
 - ⇒ **2 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met klimelementen: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Speeltoren met klimelementen: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Twee veerdieren: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - Draaitoestel: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - ⇒ **1 punt**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 14,5 punten

10. Kozak

Aanwezige toestellen:

- Twee veertoestellen

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
- Toestellen
 - Twee veertoestellen: toegankelijk
 - ⇒ **5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Twee veertoestellen: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - ⇒ **4 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 20 punten

11. Koala

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met glijbaan
- Nestschommel
- Veertoestel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**

- Ondergrond
 - Gras met slechte ondergrond: **1 punt**
 - Houtsnippers: **3 punten**
 - Rubberen matten: **2,5 punten** (enkel kleine stukjes aan de 'uiteinden' van het toestel)
 - ⇒ **3 punten**

- Toestellen
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Nestschommel: toegankelijk
 - Veertoestel: toegankelijk
 - ⇒ **4 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan minder hellende vlakken, liefst met een leuning, om het toestel echt toegankelijk te maken.
 - Nestschommel: geen aanpassing nodig
 - Veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - ⇒ **3,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 19,5 punten

12. Tramweg

Aanwezige toestellen:

- Dubbele schommel
- Stoelschommel
- Twee veertoestellen
- Speeltoren met glijbaan

Quotering:

- Plaats
 - Gras, geen pad: **1 punt**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippers: 3 punten
 - ⇒ **2,5 punten**
- Toestellen
 - Dubbele schommel: makkelijk toegankelijk
 - Stoelschommel: toegankelijk
 - Twee veertoestellen: toegankelijk
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **3,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Dubbele schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Stoelschommel: geen aanpassing nodig
 - Twee veertoestellen: kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - Speeltoren met glijbaan: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk. Door de hoogte van de speeltoren is het moeilijk de glijbaan toegankelijker te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is een likje verf nodig.
 - ⇒ **3,5 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 14,5 punten

13. Mechelpoort

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met glijbaan (2)
- Veertoestel

Quotering:

- Plaats
 - Gras, helling, geen pad: **0 punten**
- Ondergrond
 - Gras met slechte ondergrond: **1 punt**
 - Houtsnippen: **3 punten**
 - ⇒ **2 punten**
- Toestellen
 - Speeltoren met glijbaan (groot): moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Speeltoren met glijbaan (klein): moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Veertoestel: toegankelijk
 - ⇒ **2,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met glijbaan (groot): aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen. Door de hoogte van de speeltoren is het ook moeilijk de glijbaan toegankelijker te maken. Wat misschien wel kan, is een veilig zitje op de draaischijf installeren.
 - Speeltoren met glijbaan (klein): hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
 - Veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - ⇒ **2,5 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **0,5 punten** (afgeveegd)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 10,5 punten

14. Acacia

Aanwezige toestellen:

- Dubbele schommel
- Speeltoren met glijbaan
- Draaitoestel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippers: 3 punten
 - ⇒ **2,5 punten**
- Toestellen
 - Dubbele schommel: toegankelijk
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Draaitoestel: toegankelijk
 - ⇒ **4 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Dubbele schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra lijke verf nodig.
 - Draaitoestel: dit toestel kan idealiter nog wat toegankelijker gemaakt worden met een betere rugleuning.
 - ⇒ **3,5 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+0,5 punten** (afgeveegd)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 18,5 punten

15. Waterschans

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met glijbaan
- Schommel
- Stoelschommel
- Speeltorentje met glijbaan
- Draaiend klimrek
- Veertoestel
- Dubbel veertoestel

Quotering:

- Plaats
 - Gras, geen pad: **1 punt**

- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippen: 3 punten
 - ⇒ **2,5 punten**

- Toestellen
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Schommel: toegankelijk
 - Stoelschommel: toegankelijk
 - Speeltorentje met glijbaan: makkelijk toegankelijk
 - Draaiend klimrek: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Veertoestel: toegankelijk
 - Dubbel veertoestel: toegankelijk
 - ⇒ **4 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een verbeterd hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra likje verf nodig.
 - Schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Stoelschommel: geen aanpassing nodig
 - Speeltorentje met glijbaan: Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra likje verf nodig.
 - Draaiend klimrek: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen.
 - Veertoestel: geen aanpassingen nodig
 - Dubbel veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
⇒ **3,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **0,5 punten** (minimaal)
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 14,5 punten

16. Zevenbergen

Aanwezige toestellen:

- Dubbele schommel
- Speeltoren met glijbaan
- Pingpongtafel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
 - Houtsnippen: **3 punten**
 - ⇒ **2,5 punten**
- Toestellen
 - Dubbele schommel: toegankelijk
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Pingpongtafel: toegankelijk
 - ⇒ **3,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Dubbele schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra likje verf nodig.
 - Speeltoren met glijbaan: hier zouden zware aanpassingen nodig zijn om kinderen in een rolstoel toegang tot te verlenen. De glijbaan is te hoog om te bereiken met een hellend vlak of via een begeleider.
 - Pingpongtafel: geen aanpassing nodig
 - ⇒ **3 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **0,5 punten** (afgeveegd)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 17,5 punten

17. Mini-mierennest

Aanwezige toestellen:

- Nestschommel
- Speeltoestel met glijbaan (groot)
- Speeltoestel met glijbaan (klein)

Quotering:

- Plaats
 - Gras, pad: **3 punten**

- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippers: 3 punten
 - ⇒ **2,5 punten**

- Toestellen
 - Nestschommel: toegankelijk
 - Speeltoestel met glijbaan (groot): niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Speeltoestel met glijbaan (klein): moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **2,5 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Nestschommel: geen aanpassingen nodig
 - Speeltoestel met glijbaan (groot): hier zouden zware aanpassingen nodig zijn om kinderen in een rolstoel toegang tot te verlenen. De glijbaan is te hoog om te bereiken met een hellend vlak of via een begeleider. Voor kinderen met een visuele beperking is een extra likje verf nodig.
 - Speeltoestel met glijbaan (klein): hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken. Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra likje verf nodig.
 - ⇒ **2,5 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 13,5 punten

18. Den Tarwe

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met klimelementen
- Schommel
- Stoelschommel
- Drie veertoestellen
- Speeltoestel met glijbaan

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Houtsnippers: **3 punten**
- Toestellen
 - Speeltoren met klimelementen: niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Schommel: toegankelijk
 - Stoelschommel: toegankelijk
 - Drie veertoestellen: toegankelijk
 - Speeltoestel met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **3,5 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met klimelementen: hier zouden zware aanpassingen nodig zijn om kinderen in een rolstoel toegang tot te verlenen.
 - Schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Stoelschommel: geen aanpassing nodig
 - Drie veertoestellen: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - Speeltoestel met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
 - ⇒ **3 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **0,5 punten** (slechts aan een van beide toegangen)
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 18 punten

19. Koningsbos

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met klimelementen
- Schommel
- Stoelschommel
- Veertoestel
- Draaitoestel
- Glijbaan
- Balanceerelementen

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**

- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: 2 punten
 - Houtsnippen: 3 punten
 - ⇒ **2,5 punten**

- Toestellen
 - Speeltoren met klimelementen: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Schommel: toegankelijk
 - Stoelschommel: toegankelijk
 - Veertoestel: toegankelijk
 - Draaitoestel: toegankelijk
 - Glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Balanceerelementen: niet toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - ⇒ **3 punten**

- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met klimelementen: aanpassingen voor kinderen in een rolstoel zijn moeilijk te doen. Wat misschien wel kan, is een veilig zitje op de draaischijf installeren.
 - Schommel: mogelijkheid om een 'stoeltje' te installeren.
 - Stoelschommel: geen aanpassing nodig
 - Veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - Draaitoestel: geen aanpassing nodig
 - Glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, en aan een bredere glijbaan (zodat eventueel ook een begeleider mee kan) om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
 - Balanceerelementen: Voor kinderen met een visuele beperking is ook een extra dikke verf nodig.
 - ⇒ **3 punten**

- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 17,5 punten

20. Lijster

Aanwezige toestellen:

- Speeltoren met glijbaan
- Veertoestel
- Dubbel veertoestel

Quotering:

- Plaats
 - Pad: **5 punten**
- Ondergrond
 - Gras met goeie ondergrond: **2 punten**
- Toestellen
 - Speeltoren met glijbaan: moeilijk toegankelijk voor kinderen in een rolstoel.
 - Veertoestel: toegankelijk
 - Dubbel veertoestel: toegankelijk
 - ⇒ **4 punten**
- Aanpassingsmogelijkheid
 - Speeltoren met glijbaan: hier is nood aan een hellend vlak, liefst met een leuning, om dit voor kinderen in een rolstoel toegankelijk te maken.
 - Veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning
 - Dubbel veertoestel: dit toestel kan nog toegankelijker gemaakt worden met een rugleuning.
 - ⇒ **3 punten**
- Omkadering
 - Gebruik van pictogrammen: **+1 punt**
 - Gebruik van contrasterende kleuren: **+1 punt**
 - Rustpunten: **+1 punt**
 - Voldoende brede toegang tot de locatie: **+1 punt**

TOTAAL: 18 punten

CONCLUSIE

Dit onderzoek leert ons dat bij de verfraaiing van de speelpleintjes en de avontuurlijke speelruimten in de **afgelopen legislatuur stappen in de goede richting gezet zijn**, maar dat er **op het vlak van toegankelijkheid nog wel wat extra stappen te zetten zijn**. Gemiddeld hebben deze speelplekken een score van 6,5 op 10, wat zeker ruimte laat voor verbeteringen.

Er is zeker en vast al een inspanning geleverd om op elke locatie minstens één toegankelijk toestel te voorzien. Want – laat daar duidelijkheid over zijn – een toegankelijk speelplein betekent zeker niet dat alle speeltoestellen voor iedereen toegankelijk moeten zijn: **elk kind moet met iets kunnen spelen**. Een schommel of een veertoestel is bijvoorbeeld een type speeltuig dat voor alle kinderen werkt, of ze nu moeilijk kunnen lopen, een visuele beperking hebben of met een verstandelijke beperking kampen.

Echter, er zijn **nog heel wat andere toestellen mogelijk**, die toch enige variatie in het aanbod van de stad kunnen brengen, vermits de stad zich op dit moment nog te veel beperkt tot de twee bovenstaande types. Voorbeelden zijn toestellen met speelroutes die zich laag bij de grond bevinden, toestellen die in de grond geïnstalleerd worden of zelfs toestellen waar je met de rolstoel op kan. Ook **kleine ingrepen aan bestaande toestellen**, zoals grijppunten, een hellend vlak of de toevoeging van een speelwand, kunnen de toegankelijkheid van een toestel verhogen.

Naast de specifieke aanpassingen die we reeds bij de verschillende locaties vermeldden, doen we dan ook graag **enkele algemene aanbevelingen**, die onze speelplekken in de toekomst kunnen verbeteren.

AANBEVELINGEN

Zoals in de inleiding aangehaald, kaarten we vooral zaken aan voor kinderen die in een rolstoel zitten of moeilijk te been zijn, maar ook voor andere beperkingen willen we enkele tips meegeven.

Voor kinderen die in een rolstoel zitten of moeilijk te been zijn

- Qua ondergrond is het voor deze kinderen van ontzettend belang dat ze zich makkelijk tot aan het toegankelijke toestel kunnen verplaatsen en dat ook de ondergrond van het toestel zelf rolstoelvriendelijk is. Een goed voorbeeld van dat eerste was te zien bij wijkspeelpleintje Den Tarwe in Koningshooikt waar de twee 'delen' van de speelruimte met elkaar verbonden waren door een pad. Qua ondergrond van de toestellen zelf zien we in Lier en Hooikt vaak houtsnippers opduiken terwijl het toch niet zo evident is om hierop rolstoelen of buggy's voort te bewegen. Meer aangewezen zijn rubberen matten (die tevens een val kunnen opvangen) of kunstgras. Idealiter verschilt ook het materiaal van het pad met dat van de toestelondergrond, ter verduidelijking voor kinderen met een visuele beperking;
- Het kan ook wenselijk zijn om plekjes te voorzien waar rolstoelen en buggy's aan de kant gezet kunnen worden, liefst ook op – uiteraard – een makkelijk berijdbare ondergrond;
- Kinderen die moeilijk te been zijn, kunnen vaak wel nog goed kruipen. Het is daarom van belang een toegankelijk speeltoestel te voorzien van een hellend vlak, een luie trap of een lage speelroute. Zo kunnen ook deze kinderen bijvoorbeeld genieten van een speeltoestel met een glijbaan;
- Ook voldoende leuning en grijppunten/handgrepen kunnen deze kinderen helpen zich meer zelfstandig te verplaatsen op een speeltoestel.

Voor kinderen met een visuele beperking

- Al heel wat speelpleintjes werken vandaag met contrasterende kleuren om duidelijk te maken waar de ondergrond wijzigt, waar er trappen zijn, waar er leuning zijn... Dit is echter nog niet overal (voldoende) het geval. Opvallend was bijvoorbeeld dat de site Dungenhoeff – toch een heel recente site – quasi kleurloos is. Contrasterende kleuren zijn van groot belang opdat deze kinderen zich een veilige weg doorheen een speellocatie kunnen banen;
- Ook is het goed om speeltuigen te voorzien die de andere zintuigen prikkelen, zoals speelelementen die geluid maken, geurende planten, voelatronen... Concreet gaat het dan om bijvoorbeeld speelwanden of outdoor muziekinstrumenten.

Voor kinderen met een auditieve beperking

- Voor deze kinderen is het eveneens van belang om in te spelen op hun andere zintuigen omdat die sterker ontwikkeld zijn. Ook hier is het dus interessant om te werken met speelelementen die geluid maken, maar ook om in te zetten op speeltuigen die de kinderen visueel en tactiel prikkelen;
- Kinderen met een auditieve beperking kunnen vaak teveel prikkels ervaren, waardoor het aangewezen is om voor hen te voorzien in een rustruimte. Uit dit rapport bleek dat in feite aan elke speelplek wel minstens één bank was voorzien – en dat extra puntje hebben we dan ook steeds toegekend –, maar idealiter voorzie je meerdere banken, liefst met een leuning. Ook alternatieven, zoals (rolstoelvriendelijke) picknicktafels of leuke zeteltjes, zijn mogelijk, zolang er maar verschillende plaatsen zijn waar het voor een kind mogelijk is zich even af te zonderen van het teveel aan prikkels.

Voor kinderen met een verstandelijke beperking

- Ook voor deze kinderen is het belangrijk dat zij kunnen spelen in een prikkelende omgeving, met kleurpaletten, geuren, voelpatronen en muziekelementen;
- Net zoals bij kinderen met een auditieve beperking kunnen zij een teveel aan prikkels ervaren. Ook voor hen is het dus wenselijk dat zij een plekje kunnen opzoeken waar zij rust vinden. Een soort 'time-outruimte' kan soelaas bieden.

Algemene tips voor toegankelijke speelruimtes

- Zorg voor een toegankelijk toegangsweg en ondergrond;
- Voorzie voldoende steun- en grijppunten op bestaande (en nieuwe) toestellen;
- Voorzie op de reeds aanwezige toestellen speelwanden: dit is een dankbare manier om in te spelen op verschillende zintuigen;
- Zorg dat de speelruimte overzichtelijk is: maak gebruik van kleuren en maak duidelijk waar kinderen tot rust kunnen komen;
- Maak dat kinderen op een toegankelijk manier informatie over de speelruimte krijgen: gebruik pictogrammen, niet enkel voor algemene regels, maar ook voor specifieke info bij de toestellen. Idealiter is er ook oog voor braille.